

UNDERVISNINGS- DIFFERENTIERING I GRUNDSKOLEN

Udviklingsredskab

Kære team i grundskolen

Dette udviklingsredskab guider jer igennem et selvevalueringsforløb. Som team eller arbejdsgruppe kan I bruge redskabet til en systematisk drøftelse af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen, og hvilke udfordringer og muligheder I møder i dette arbejde. Når I anvender redskabet sammen med vidensnotatet *Undervisningsdifferentiering i grundskolen*, får I hjælp til at sætte en retning for, hvordan I kan udvikle jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

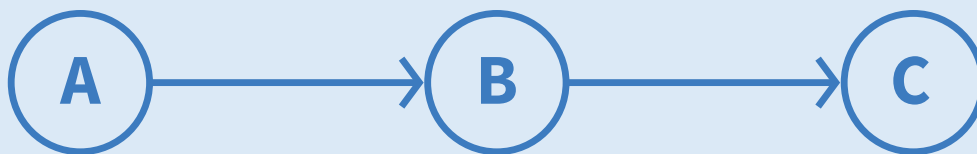
I selvevalueringsforløbet skal I arbejde med konkrete eksempler fra jeres egen praksis. Som individuel forberedelse skal I hver især medbringe en detaljeret beskrivelse af en lektion eller et undervisningsforløb, I har gennemført for nylig (se tekstboksen på side 2).

Redskabet er bygget op omkring tre faser

Redskabet guider jer igennem et selvevalueringsforløb, der består af tre faser:

- A Beskrivelse af praksis
- B Analyse og vurdering af praksis
- C Mål for ny praksis.

Hver fase består af en række arbejdsspørgsmål. Ved hjælp af disse kommer I rundt om væsentlige aspekter af jeres undervisningspraksis.

Beskrivelse af praksis

I denne første fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. sætte ord på, hvordan I lige nu arbejder med at differentiere undervisningen. I skal skiftes til at medbringe et eksempel fra praksis.

Analyse og vurdering af praksis

I denne fase skal I kigge på jeres egen praksis udefra. I skal overveje, hvilke elementer af jeres differentieringspraksis der fungerer godt, og I skal identificere de dele af jeres praksis, der fungerer mindre godt.

Mål for ny praksis

I denne sidste fase anvender I jeres analyse og vurderinger til at sætte mål og lave konkrete aftaler for jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

Hver lærer skal vælge og beskrive et eksempel fra egen praksis

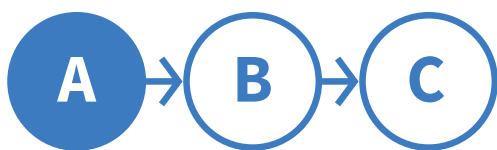
Hvert medlem af jeres team skal på skift forberede og medbringe en beskrivelse af en konkret lektion eller et undervisningsforløb. Brug følgende udvælgelseskriterier, når I lægger jer fast på det eksempel, I vil arbejde med:

1. Eksemplet skal stå så friskt i jeres erindring, at I kan beskrive lektionen eller forløbet så detaljeret, at jeres kolleger kan se undervisningssituationen for sig: Beskrivelsen skal indeholde en gennemgang af undervisningens indhold, opbygning og aktiviteter, og den skal indeholde nogle af de overvejelser, I gjorde jer forud for forløbet, undervejs i forløbet og efter forløbets afslutning.

2. Undervisningssituationen skal illustrere jeres arbejde med eller bestræbelser på at differentiere undervisningen. I kan fx vælge en situation, der illustrerer, at I er lykkedes med at differentiere undervisningen, eller I kan vælge et eksempel, der illustrerer nogle af de vanskeligheder, I oplever at stå med, når I bestræber jer på at differentiere undervisningen.

Forslag til arbejdsproces:

- Planlæg en række møder, hvor I kan arbejde uforstyrret. På hvert møde skal et eller to medlemmer af teamet beskrive et eksempel fra deres praksis. Arbejd jer igennem fase A og B, indtil I er nået igennem alle eksemplerne. Når I har arbejdet jer igennem undervisningseksemplerne fra alle medlemmerne af teamet, skal I gå videre til fase C.
- Overvej, om I vil udpege en koordinator (intern/ekstern), der koordinerer og tilrettelægger arbejdet, så I kommer igennem alle faser på den aftalte tid.
- Prioritér de arbejds spørgsmål, der er mest relevante for jer, fx spørgsmål, der vækker jeres nysgerrighed eller tvivl.
- Nedskriv jeres refleksioner og overvejelser, så I har et fælles udgangspunkt for den videre analyse og udviklingsproces.
- Vælg altid en arbejdsform, der giver mening i forhold til jeres konkrete praksis, og bring løbende jeres egen viden og faglighed i spil.

Beskrivelse af praksis

I fase A skal I beskrive, hvordan I lige nu arbejder med at differentiere undervisningen. I skal skiftes til at medbringe en beskrivelse af en undervisningslektion eller et undervisningsforløb, der illustrerer jeres arbejde med at differentiere undervisningen (se boks på side 2).

Det er vigtigt, at den enkelte lærer *beskriver* det valgte undervisningsforløb, så undervisningssituationen fremstår så klart som muligt for hele teamet. Gem vurderinger, analyser, forklaringer og gode råd til fase B og C.

Sådan arbejder I konkret i fase A:

Trin 1:

Den lærer, der har medbragt en beskrivelse af en lektion eller et undervisningsforløb, gengiver undervisningens mål, indhold, opbygning og aktiviteter så detaljeret som muligt:

- Hvem gjorde hvad, hvordan, hvor og hvornår?
- I hvilke dele af undervisningen er der særligt fokus på at differentiere undervisningen?

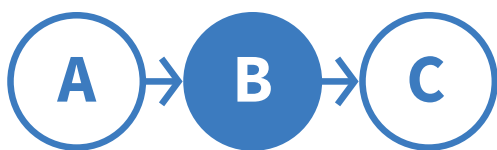
Trin 2:

Kollegerne stiller opklarende og uddybende spørgsmål og har særligt fokus på at få uddybet forhold, der kobler sig til lærerens arbejde med at differentiere undervisningen.

Selvom I arbejder med at beskrive en afgrænset undervisningssituation, kan det være nødvendigt for jer at spørge ind til aktiviteter, rutiner, kontekst eller begivenheder, der rækker ud over det valgte forløb, fx "hvilken viden har underviseren om elevernes forudsætninger?", "hvordan arbejder underviseren med mål for elevernes læring?" eller "hvad kendetegner kulturen blandt eleverne?".

Fasthold jeres beskrivelser af, hvordan undervisningen differentieres i det aktuelle eksempel.

Analyse og vurdering af praksis

Foretag en analyse og vurdering af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen.

1.

Tag afsæt i jeres beskrivelse fra fase A for at foretage en analyse af jeres nuværende arbejde med at differentiere undervisningen.

Kom fx ind på følgende:

- Hvor i eksemplerne lykkedes det at differentiere undervisningen? Hvilke grunde var der til det? Hvilken betydning tænker I, at det har for elevernes læringsmuligheder?
- Hvor i de konkrete eksempler var det vanskeligt at differentiere undervisningen? Hvad gjorde det svært?
- Hvad lægger I særligt mærke til i jeres beskrivelse af, hvordan I arbejder med at differentiere undervisningen? Hvad overrasker jer – og hvorfor?
- Hvordan kobler det konkrete eksempel sig til jeres øvrige undervisning? Hvad er genkendeligt, ikke genkendeligt, ventet og uventet?
- Hvad påvirker jeres muligheder for at differentiere undervisningen? Overvej, hvilken betydning forskellige forhold (fx skolens retningslinjer, ledelsens understøttelse af jeres arbejde, kulturen på skolen, jeres kompetencer, elevgrundlaget mv.) har for jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

2.

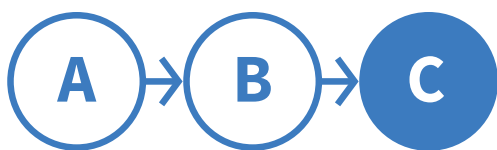
Tag afsæt i vidensnotatet om undervisningsdifferentiering i grundskolen med henblik på at analysere og vurdere sammenhængen mellem vidensnotatets pointer og jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

Lad jer inspirere af vidensnotatet, og kom ind på muligheder, styrker og udfordringer i jeres arbejde med at:

- Lade undervisningsdifferentiering være et bærende princip i jeres undervisningspraksis.
- Organisere undervisningen, så den tilgodeser elevernes forskelligheder.
- Forberede proaktive og eksemplificerende instruktioner.
- Vælge fagligt indhold og materialer, der tager højde for elevernes forudsætninger og potentialer.
- Formulere mål for læring og følge op med løbende evaluering.
- Skabe læringsmiljøer, der understøtter en differentieret undervisning.
- Lade undervisningsdifferentiering være et fælles anliggende for lærere og ledelse.

Notér de vigtigste pointer og diskussioner fra jeres analyse og vurdering.

Mål for ny praksis

Brug analysen og vurderingerne af jeres forskellige beskrivelser af undervisningen til at prioritere en række fokuspunkter og mål. Læg herefter en plan for, hvordan I vil arbejde med at nå jeres mål.

1.

Anvend vidensnotatets pointer til at prioritere og begrunde et eller flere områder, som I vil have fokus på i jeres arbejde med at udvikle den differentierede undervisning.

Tag fx afsæt i følgende spørgsmål, når I skal prioritere:

- Hvilke elementer i jeres nuværende praksis er vigtige for jer at bevare for at kunne differentiere undervisningen?
- Inden for hvilke dele af jeres arbejde med at differentiere undervisningen ser I behov for at udvikle jeres praksis? Og hvilke elementer vil I prioritere at tage fat på?
- Hvad ønsker I konkret at gøre anderledes – og hvorfor? Formuler et fokusområde for hver lærer, der har præsenteret et eksempel, og formuler et fokusområde for teamet som helhed. Diskutér også, hvilken rolle skolens ledelse med fordel kan spille i jeres arbejde med at differentiere undervisningen.

2.

Læg en konkret plan for jeres arbejde.

I kan fx lave aftaler om følgende:

- Hvordan vil I konkret organisere arbejdet med jeres fokusområder, og hvordan vil I holde øje med effekterne af jeres arbejde?
- Hvem gør hvad? Udpeg den eller de ansvarlige for det videre arbejde, og aftal, hvordan I vil følge op.
- Hvornår vil I følge op på aftaler og resultater og løbende justere jeres udviklingsproces?
- Hvem skal inddrages og hvordan? Aftal, hvem der skal inddrages i processen, fx team, elever, ledelse, andre kolleger eller eksterne samarbejdspartnere. Beslut, hvordan I vil inddrage de involverede, fx i arbejdet med at indhente og dele viden om elevernes forudsætninger eller udvikle nye metoder til aktiv inddragelse af læringsmiljøet i undervisningen.
- Hvordan vil I bruge hinanden undervejs til sparring, observation mv.?

Notér jeres overvejelser, beslutninger og aftaler.

Du står med en del af en samlet videnspakke

Dette udviklingsredskab indgår i en videnspakke, der indeholder en række forskellige produkter, der på hver sin måde præsenterer og lægger op til videre arbejde med vidensnotatets pointer om undervisningsdifferentiering i grundskolen.

VID EN OM
UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING I GRUNDSKOLEN

Den gode undervisning er differentieret, så alle elever møder passende faglige udfordringer

Organisér undervisningen, så den tilgodeser elevernes forskelligheder
 Forbered proaktive og eksempelvisende instruktioner
 Overvej, hvordan eleverne kan arbejde differentieret med indhold og materialer
 Formulér mål for læring og følg op med løbende evaluering
 Sæt fokus på læringsmiljø, da det er tæt forbundet med differentiering

VID EN OM
UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING I GRUNDSKOLEN

PowerPoint-præsentation
 Præsenterer de vigtigste pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I kan videreformidle dem til relevante modtagere.

VID EN OM
UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING I GRUNDSKOLEN
 Vidensnotat

Organisér undervisningen, så den tilgodeser elevernes forskelligheder
 Forbered proaktive og eksempelvisende instruktioner
 Overvej, hvordan eleverne kan arbejde differentieret med indhold og materialer
 Formulér mål for læring og følg op med løbende evaluering
 Sæt fokus på læringsmiljø, da det er tæt forbundet med differentiering

Vidensnotat
 Baserer sig på en systematisk vidensopsamling om undervisningsdifferentiering i grundskolen.

VID EN OM
UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING I GRUNDSKOLEN
 Udviklingsredskab

Kære team i grundskolen
 Dette udviklingsredskab giver en gennemgående introduktion til de vigtigste pointer om undervisningsdifferentiering i grundskolen. Det er tænkt som et redskab, der kan bruges til at arbejde med i jeres team. Redskabet er bygget op omkring tre faser: Beskrivelse af praksis, Analyse og vurdering af praksis, og Mål for ny praksis. I denne fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. hvilke aktiviteter der foregår i klassen, og hvordan de er organiseret. Dette kan gøres ved at beskrive jeres daglige undervisningspraksis, jeres undervisningsmateriale og jeres undervisningsmiljø. I denne fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. hvilke aktiviteter der foregår i klassen, og hvordan de er organiseret. Dette kan gøres ved at beskrive jeres daglige undervisningspraksis, jeres undervisningsmateriale og jeres undervisningsmiljø.

Redskabet er bygget op omkring tre faser:
 Beskrivelse af praksis
 Analyse og vurdering af praksis
 Mål for ny praksis

Beskrivelse af praksis
 I denne fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. hvilke aktiviteter der foregår i klassen, og hvordan de er organiseret. Dette kan gøres ved at beskrive jeres daglige undervisningspraksis, jeres undervisningsmateriale og jeres undervisningsmiljø.

Analyse og vurdering af praksis
 I denne fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. hvilke aktiviteter der foregår i klassen, og hvordan de er organiseret. Dette kan gøres ved at beskrive jeres daglige undervisningspraksis, jeres undervisningsmateriale og jeres undervisningsmiljø.

Mål for ny praksis
 I denne fase skal I beskrive jeres nuværende praksis, dvs. hvilke aktiviteter der foregår i klassen, og hvordan de er organiseret. Dette kan gøres ved at beskrive jeres daglige undervisningspraksis, jeres undervisningsmateriale og jeres undervisningsmiljø.

Plakat
 Visualiserer vidensnotatets vigtigste pointer og kan hænges op, fx på lærerværelset.

Udviklingsredskab
 Udspringer af pointer fra vidensnotatet og lægger op til, at I igangsætter en systematisk refleksions- og udviklingsproces i jeres team.

VID EN OM

Du kan finde udgivelser og produkter om undervisningsdifferentiering i grundskolen på www.eva.dk/viden-om og www.emu.dk.